

درآمدی بر پژوهش علم طراحی و فرا تحلیل

تألیف:

دکتر علی رجبزاده قطری

(دانشیار دانشگاه تربیت مدرس)

ساواز نیک قدم حبیبی

مرضیه فریدی ماسوله

انتشارات نگاه دانش

سرشناسه : رجبزاده قطری، علی
 عنوان و نام پدیدآور : درآمدی بر پژوهش علم طراحی و فراتحلیل
 مشخصات نشر : تهران: نگاه دانش، ۱۳۹۳
 مشخصات ظاهری : ۱۲۷ ص
 شابک : ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۷-۲۸۰-۵
 وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
 یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nldi.ir> قابل دسترسی است.
 رشته افزوده : نیک قدم جتنی، ساناز
 رشته افزوده : فریدی ماسوله، مرضیه
 شماره کتابشناسی ملی : ۳۶۵۹۸۱۶

هدفمند بفرمایید
 منابع پیشنهادی [سایت نگاه دانش برای کارشناسی ارشد و دکتری]
 و
 خرید الکترونیکی کتاب های نگاه دانش
 در
www.negahedanesh.com

انتشارات نگاه دانش

- ♦ **نام کتاب:** درآمدی بر پژوهش علم طراحی و فراتحلیل
- ♦ **مؤلفین:** دکتر علی رجبزاده قطری- ساناز نیک قدم جتنی- مرضیه فریدی ماسوله
- ♦ **ناشر:** نگاه دانش
- ♦ **طراحی:** نگاه دانش
- ♦ **حروفنگاری، صفحه آرای:** (نگاه دانش): کبری صابری
- ♦ **نوبت چاپ:** اول ۱۳۹۳
- ♦ **تیراژ:** ۵۰۰ نسخه
- ♦ **قیمت:** ۸,۰۰۰ تومان
- ♦ **لایوگرافی / چاپ / صحافی:** باختر / شاهین / کیمیا
- ♦ **شابک:** ۹۷۸-۹۶۴-۱۵۷-۲۸۰-۵

حق چاپ محفوظ و مخصوص ناشر است.

انتشارات نگاه دانش: انقلاب- خ ۱۲ فروردین- ساختمان ناشران پلاک ۲۷۱- طبقه ۲- واحد ۴

تلفن: ۶۶۹۵۴۸۹۲

تلفکس: ۶۶۴۸۶۱۵۴

خداوند منان را سپاسگزاریم که منت گذارده و توفیق تألیف و تدوین کتاب حاضر را عنایت فرموده تا در اختیار دانشجویان، اساتید و صاحب نظران محترم قرار گیرد. انگیزه تألیف این کتاب در ابتدا به دلیل تدریس نویسندگان آن در دروس مرتبط با پژوهش علم طراحی و روش های پژوهش سیستماتیک در دوره های دکتری و کارشناسی ارشد به وجود آمد. کتاب حاضر حاصل یک کار پژوهشی است و به خلاصه پژوهش های مرتبط با این حوزه های پژوهشی اشاره می کند و به گونه ای طراحی شده است که بتواند جایگاه خود را به عنوان یکی از منابع اصلی راهنمای انجام پژوهش های سیستماتیک و طراحی مصنوعات در رشته های مختلف تحصیلی برای دانشجویان کارشناسی ارشد و دکتری، پیدا کند. این کتاب شامل دو بخش اصلی و شش فصل است.

بخش اول (پژوهش علم طراحی): هدف اصلی این بخش، معرفی کامل پژوهش علم طراحی است. در این بخش دانشجویان قادر است با روش علم طراحی که شامل ۵ مرحله آگاهی از مشکل، پیشنهاد، توسعه، ارزیابی و نتیجه گیری می باشد آشنا شده و سپس برای درک بهتر علم طراحی، هفت دستورالعمل علم طراحی هونر و همکارانش را که در فصل دوم آمده است مطالعه نمایند یا رویکرد خودآموزی که کتاب حاضر پیش گرفته است، خوانندگان قادر به انجام یک طرح پژوهشی با رویکرد علم طراحی خواهند بود و می توان ادعا نمود که انجام پژوهش مورد نظر متکی به علم طراحی است. لازم به ذکر است که معمولاً در علم طراحی از پژوهش های آمیخته و یا تو در تو نیز استفاده می شود.

بخش دوم (مرور سیستماتیک و فراتحلیل): در بخش دوم دو روش دیگر پژوهش مرور سیستماتیک و فراتحلیل به طور بسیار خلاصه توضیح داده شده اند که هر کدام به طور جداگانه یک روش علمی تحقیق می باشند. همچنین، خوانندگان عزیز می توانند در بخش دوم با برخی از نرم افزارهای فراتحلیل و نقدهای وارده بر این روش آشنا شوند.

با توجه به نوپایی مفاهیم موجود این کتاب در کشور امید است مجموعه حاضر برای اساتید، دانشجویان، پژوهشگران محترم و سایر کسانی که به نحوی در زمینه تولید مصنوعات و انجام پژوهش های سیستماتیک و تحلیلی و طراحی روش های پژوهشی مبتنی بر طراحی فعالیت دارند، منبع مفیدی بوده و این عزیزان را یاری رساند. در اینجا لازم است مراتب سپاس و قدردانی را از سرکار خانم فاطمه سلیمانی روزیهانی دانشجوی دکتری مدیریت فناوری اطلاعات دانشگاه آزاد اسلامی و خانم شهره نصری دانشجوی دکتری سیاست گذاری علم و فناوری دانشگاه تربیت مدرس که زحمات ارزنده ای در ویرایش این کتاب متحمل شده اند، ابراز نماییم. در پایان از نظرات، راهنمایی ها و پیشنهادهای کلیه خوانندگان محترم استقبال می نماییم و با توجه به اینکه کتاب حاضر اولین کتاب موجود در این حوزه محسوب می شود، در صورت وجود هرگونه سوال در این رابطه می توانید از طریق ایمیل های زیر با مؤلفین تماس حاصل فرمایید.

alirajabzadeh@gmail.com

sanaznik@hotmail.com

marzieh.faridi@yahoo.com

دکتر علی رجب زاده

ساناز نیک قدم جتیی

مرضیه فریدی ماسوله

تابستان ۱۳۹۳

۷	بخش ۱: پژوهش علم طراحی
۷	فصل اول
۷	انسان، تکامل، طراحی
۱۰	بنیاد فکری علم طراحی
۱۲	علم طراحی چیست؟
۱۷	آیا طراحی می‌تواند پژوهش باشد؟
۲۲	خروجی‌های پژوهش علم طراحی
۲۶	یک مثال برای خروجی‌های جامعه مشخص
۲۸	فصل دوم
۲۸	زمینه فلسفی و رویکرد پژوهشی علم طراحی
۳۱	رویکرد پژوهش علم طراحی در توسعه سیستم‌های اطلاعاتی
۳۷	دستورالعمل ۱: طراحی به عنوان یک ساخته
۴۰	دستورالعمل ۳: ارتباط با مساله
۴۱	دستورالعمل ۳: ارزیابی طراحی
۴۲	دستورالعمل ۴: سهم پژوهش
۴۳	دستورالعمل ۵: دقت پژوهش
۴۴	دستورالعمل ۶: طراحی به عنوان یک فرایند جستجو
۴۷	دستورالعمل ۷: ارتباط پژوهش
۴۸	فصل سوم
۴۸	کاربرد دستورالعمل‌های پژوهش علم طراحی هور و همکارانش
۴۹	طراحی و پیاده‌سازی گمنامی در سیستم‌های پشتیبانی تصمیم‌گیری گروهی: گاوش و گردیس
۵۳	یک زبان گردش کار برای فرایندهای سازمانی: کومار و البست
۵۶	طراحی سیستم‌های اطلاعات برای پردازش دانش نوظهور: مارکوس، ماججرزاک و ماسر
۶۱	فصل چهارم
۶۱	علم طراحی در طراحی ابزار پژوهش
۶۵	اثبات و بحث
۶۵	مثال ۱: توسعه یک ابزار ارزیابی سیستم‌های اطلاعاتی
۶۸	مثال ۲: توسعه یک ابزار پژوهش تراز استراتژیک سیستم‌های اطلاعاتی
۶۹	مراجع بخش ۱
۷۹	بخش ۲: مرور سیستماتیک و فراتحلیل
۷۹	از مرور روایی تا مرور سیستماتیک و فراتحلیل
۸۰	فصل پنجم - مرور سیستماتیک
۸۰	مقدمه
۸۱	اهداف اصلی یک مرور سیستماتیک
۸۱	اهمیت مرور سیستماتیک مقالات علمی
۸۱	تاریخچه مرور سیستماتیک

۸۲	اصول و مراحل انجام مرور سیستماتیک
۸۳	سوال و پروتکل اجرایی مرور سیستماتیک
۸۴	اجزاء پروتکل مرور سیستماتیک
۸۷	محدودیت‌های مرور سیستماتیک
۸۸	تورش انتشار
۸۸	تورش انتشار چندباره
۸۸	تورش ارجاع دادن
۸۸	تورش زبان
۸۹	تورش گزارش پیامد
۸۹	تحلیل روایی
۹۰	فصل ششم - فراتحلیل
۹۰	فراتحلیل
۹۱	تفاوت فراتحلیل و مرور سیستماتیک
۹۱	نیاز به ترکیب پژوهش‌ها در علوم اجتماعی
۹۲	مفروضات فراتحلیل
۹۳	اجرای فراتحلیل
۹۴	مفاهیم و واژگان
۹۴	فراتحلیل در مقابل تحلیل اولیه و تحلیل ثانویه
۹۴	روش
۹۶	انتقادات وارده بر فراتحلیل
۹۷	مراحل اجرای فراتحلیل
۹۸	فراتحلیل به عنوان روشی برای مرور ادبیات
۹۹	سایر روش‌های فراتحلیل
۱۰۰	مروری بر اثرات ثابت و اثرات تصادفی در فراتحلیل
۱۰۰	نام‌گذاری
۱۰۱	مقدار اثرگذاری واقعی
۱۰۲	فشرده‌ای از اشکال نمونه‌گیری
۱۰۳	نمایش اثرات تصادفی فرا تحلیل
۱۰۳	فراتحلیل در پژوهش‌های مرتبط با سیستم‌های اطلاعاتی
۱۰۴	متدلوژی تحقیق با فراتحلیل در سیستم‌های اطلاعاتی
۱۰۴	مروری بر نرم‌افزارهای فراتحلیل
۱۱۳	سایر نرم افزارها/ برنامه‌های کامپیوتری
۱۱۳	فراتحلیل نوین
۱۱۴	فراتحلیل در مطالعات بین‌رشته‌ای
۱۱۵	مطالعات انجام شده با فراتحلیل
۱۱۸	فراتحلیل آینده‌نگر
۱۱۹	نقدهایی بر فراتحلیل
۱۲۵	مراجع بخش ۲